

Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 1169/2011 ze dne 25. října 2011 o poskytování informací o potravinách spotřebitelům, o změně nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 1924/2006 a (ES) č. 1925/2006 a o zrušení směrnice Komise 87/250/EHS, směrnice Rady 90/496/EHS, směrnice Komise 1999/10/ES, směrnice Evropského parlamentu a Rady 2000/13/ES, směrnice Komise 2002/67/ES a 2008/5/ES a nařízení Komise (ES) č. 608/2004

Evropský parlament na svém plenárním zasedání dne 6. července 2011 schválil návrh **nařízení o poskytování informací o potravinách spotřebitelům**. Kompromisní text byl schválen 605 hlasy, proti bylo 45 a zdrželo se 26 europoslanců.

Rada formálně přijala kompromisní text 29. září 2011 a dne 22. listopadu 2011 nařízení pod č. **1169/2011** vyšlo v Úředním věstníku EU. Nařízení vstupuje v **platnost** dvacátým dnem po vyhlášení.

Nařízení se **použije** ode dne **13. prosince 2014**, s výjimkou čl. 9 odst. 1 písm. l), jež se použije ode dne **13. prosince 2016**, a části B přílohy VI, jež se použije ode dne **1. ledna 2014**. Plný text nařízení v českém jazyce naleznete v příloze.

Postupná aplikace požadavků stanovených nařízením (přechodná období)

1. období od 13. prosince 2011 do 12. prosince 2014:

- a) výrobci by měli respektovat platná pravidla pro označování potravin uvedená ve stávajících předpisech;
- b) v případě, že nová pravidla uvedená v nařízení nejsou v rozporu s požadavky stávajících právních předpisů, lze potraviny značit podle již platného, ale ještě nepoužitelného nařízení;
- c) **bod b) neplatí v případě nutričního značení**, protože požadavky stávající legislativy jsou odlišné od požadavků nového nařízení (nařízení stanoví povinnost uvádět 7 vybraných hodnot, zatímco podle stávající legislativy se uvádí nutriční hodnoty ve formátu „big4“ nebo „big8“) – požadavky nutričního značení tedy nebude možné podle dikce nařízení aplikovat dříve než od 13. prosince 2014;
- d) potraviny uvedené na trh nebo opatřené etiketou před datem **1. ledna 2014**, které nejsou v souladu s požadavky nařízení na **mleté maso**, smějí být na trhu pouze **do vyprodání zásob**.

2. 13. prosince 2014 – 3 roky po vstupu nařízení v platnost:

- a) datum 1. aplikace nařízení;
- b) výrobci musí od tohoto data splňovat požadavky stanovené nařízením *s výjimkou* nutričního značení, pokud se dobrovolně nerozhodnou uvádět nutriční údaje (anebo v tom pokračovat z předešlého období);
- c) pokud výrobci chtějí značit nutriční hodnoty po datu 1. aplikace nařízení, pak pouze v souladu s nařízením (čl. 30 až 35);
- d) potraviny uvedené na trh nebo opatřené etiketou před datem 13. prosince 2014, které nejsou v souladu s požadavky nařízení (s výjimkou nutričního značení), mohou být na trhu pouze **do vyprodání zásob**.

3. 13. prosince 2016 – 5 let po vstupu nařízení v platnost:

- a) všichni výrobci musí splňovat požadavky nařízení **včetně** nutričního značení;

- b) pokud výrobci k tomuto datu neaplikovali žádné nutriční značení, pak musí začít značit podle požadavků nařízení (čl. 9 odst. 1 písm. l) v souv. s čl. 30 až 35);
- c) potraviny uvedené na trh nebo označené před datem 13. prosince 2016, které nejsou v souladu s požadavky nařízení na nutriční označování, mohou být na trh pouze do vyprodání zásob.

Nařízení o poskytování informací o potravinách spotřebitelům

(krátké shrnutí klíčových ustanovení)

Nutriční značení

a) povinně označované údaje:

- „Big 7“ - energie, tuky, nasycené mastné kyseliny, sacharidy, bílkoviny, cukry a sůl
- vyjádření: na 100 g/100 ml a dobrovolně na porci
- forma vyjádření: musí být ve formě tabulky na zadní straně (při nedostatku místa lineární formou)

b) dobrovolné nutriční údaje:

- doplňkové informace o: mononesycených mastných kyselinách, polynenasycených mastných kyselinách, polyolech, škrobu, vláknině, vitamínech nebo minerálech;
- opakování - energie nebo
 - energie + cukry, tuky, nasycené tuky a sůl
- vyjádření: energie musí být vždy na 100 g/100 ml. Cukry, tuky, nasycené tuky a sůl mohou být vyjádřeny na porci samostatně. Pokud se opakuje 5 nutričních, musí být energie vyjádřena na 100g/100 ml a na porci.
- forma vyjádření: může být uvedeno v jiném formátu než je tabulka, na přední straně.

c) GDA:

- dobrovolné + upozornění "Referenční hodnota příjmu u průměrné dospělé osoby (8400 kJ/2000 Kcal)"
- EK předloží implementační kritéria pro dobrovolné značení GDA týkající se jednotlivých skupin populace (např. GDA na děti). Pokud nebudou vytvořena evropská pravidla, budou moci jednotlivé členské státy stanovit pro tyto skupiny populace svoje vlastní kritéria.
- EK by měla stanovit pravidla pro vyjádření na porci (nebo jednotku spotřeby) u jednotlivých kategorií potravin.

d) dodatečné formy vyjádření:

- povoleny, ale za určitých podmínek
- členské státy mají zachovánu možnost doporučit jednu nebo více dodatečných forem vyjádření
- EK bude muset připravit **do 6 let** zprávu o účelnosti další harmonizace dodatečných forem vyjádření.

e) transmastné kyseliny (TFA):

- EK předloží **do 3 let** zprávu o povinném značení nebo zákazu TFA
- žádný předpoklad pro dobrovolné značení TFA
- povinné značení rostlinných tuků (např. palmový olej bude muset být deklarován)

f) potraviny, které jsou osvobozeny od požadavku na povinné výživové údaje

- stanoveny v příloze V

Značení země původu

a) uvedení země původu je povinné

- pokud by opomenutí tohoto údaje mohlo uvádět spotřebitele v omyl ohledně skutečné země původu nebo místa provenience potraviny
- v případě masa vepřového (čerstvého, chlazeného nebo zmrazeného), skopového nebo kozího (čerstvého, chlazeného nebo

zmrazeného) a masa z drůbeže čísla KN 0105 (čerstvého, chlazeného nebo zmrazeného)

b) je-li uváděna země původu nebo místo provenience potraviny a nejedná se o stejnou zemi nebo místo, z nichž pochází její primární složka

- uvede se země původu nebo provenience dané primární složky, nebo
- uvede se, že se země původu nebo místo provenience primární složky liší od země původu nebo místa provenience potraviny

c) rozšíření povinného značení země původu bude předmětem zprávy, kterou by měla EK zpracovat **do 2 let** a která se bude týkat:

- čerstvého vepřového, jehněčího, drůbežího a kozího masa použitého jako *složka*
- primárních složek potraviny

d) EK předloží zprávu o

- možném rozšíření značení země původu na další výrobky (mléko, mléko jako přísada, jednosložkové potraviny, přísady, které tvoří víc než 50% potraviny), a to **do 2 let**

e) zpráva vezme v úvahu

- skutečnost, že spotřebitel potřebuje být informován
- proveditelnost povinného uvádění země původu a analýzu nákladů při zavedení takových opatření, přičemž zahrne i právní dopad na vnitřní trh a mezinárodní obchod
- *u masa*: způsoby vyjádření - zejména místo narození, chovu a porážky

f) název, obchodní jméno nebo adresa provozovatele potravinářského podniku na etiketě nebude zakládat indikaci země původu či místo provenience.

Alergeny

a) seznam alergenů a látek vyvolávajících nesnášenlivost

- uvedený v příloze II
- každá látka nebo pomocná látka podle přílohy II, která byla použita při výrobě nebo přípravě potraviny a je v konečném výrobku stále přítomna, byť v pozměněné podobě

b) způsob uvádění

- v seznamu složek,
- není-li seznam složek uveden, musí být na etiketě **povinně** vyznačeno: "*obsahuje...(látku nebo produkt uvedený v příloze II)*"
- **povinně zvýraznění** každé složky nebo pomocné látky ve složení, aby byl jasně odlišen od ostatních látek ve složení (např. pomocí změny fontu, stylu nebo barevného zvýraznění)

c) EK bude provádět systematický přezkum a případnou aktualizaci seznamu uvedeného v příloze II.

Povinně uváděné informace

a) **povinně** se uvede:

- název potraviny
- seznam složek
- alergen
- množství určitých složek nebo skupin složek
- čisté množství potraviny
- datum minimální trvanlivosti nebo datum použitelnosti
- zvláštní podmínky uchování nebo podmínky použití

- jméno nebo obchodní název a adresa provozovatele potravinářského podniku, pod jehož jménem nebo obchodním názvem je potravinu uváděna na trh, a není-li usazen v EU, pak dovozce potravin na trh EU
- země původu nebo místo provenience (viz. výše)
- návod k použití v případě potravin, kterou by bez tohoto návodu bylo obtížné odpovídajícím způsobem použít
- u nápojů s obsahem alkoholu vyšším než 1,2 % objemových skutečný obsah alkoholu v % objemových
- výživové údaje

b) další povinné údaje

- seznam uveden v příloze III – např. „baleno v ochranné atmosféře“, „se sladidly“, nebo „nadměrná konzumace může vyvolat projímavé účinky“ atd.

c) dostupnost a umístění povinných údajů

- u všech potravin - k dispozici a snadno dostupné

- balené potraviny – vždy přímo na obalu nebo etiketě

- zvláštní ustanovení pro případy, kdy jsou potraviny nabízeny k prodeji konečnému spotřebiteli nebo zařízením společného stravování nebalené nebo jsou-li baleny v místě prodeje na žádost spotřebitele nebo do hotového balení pro přímý prodej;

d) způsob uvádění povinných údajů

- na viditelném místě tak, aby byly dobře – viditelné, snadno čitelné a je-li to vhodné, nesmazatelné (nesmějí být skryty, zastřeny ani přerušeny)

- stanoví se povinná velikost písma – EK přijme pravidla týkající se čitelnosti

- název potravin, čisté množství potravin a obsah alkoholu u nápojů s obsahem alkoholu vyšším než 1,2 % objemových se uvede **ve stejném zorném poli**

e) zvláštní ustanovení pro prodej na dálku

f) jazykové požadavky

- údaje v jazyce srozumitelném spotřebitelům v daných členských státech

- členské státy si mohou svými vlastními předpisy stanovit, že údaje musí být uvedeny v jednom nebo více úředních jazycích EU

g) výjimky z uvádění povinných údajů

- stanoví čl. 16

Velikost písma

a) minimální velikost písma:

- 1,2 mm pro obaly větší než 80 cm²

- 0,9 mm pro obaly menší než 80 cm²

- žádné ustanovení týkající se "potisknutelné" plochy

b) obaly pod 10 cm²

- velikost písma 0,9 mm

- povinnost uvádět název potravin, alergeny, čisté množství a datum minimální trvanlivosti nebo datum použitelnosti

c) obaly pod 25 cm²

- výjimka z nutričního označování

d) příloha IV

– pravidla pro stanovení velikosti písma (velikost fontu)

Alkoholické nápoje

a) všechny alkoholické nápoje s obsahem alkoholu vyšším než 1,2 % (včetně tzv. alcopops) jsou **vyňaty** z povinného nutričního označování a uvádění seznamu složek

b) EK předloží **do 3 let** zprávu týkající se nutričního označování uvádění seznamu složek na tomto typu nápojů, která bude zároveň obsahovat i potřebu definovat nápoje typu alcopops ve vztahu k mladým lidem; v této souvislosti EK zváží, zda by nebylo vhodné navrhnout definici pojmu „*alkoholické limonády*“

Zvláštní průvodní údaje při označování potravin

I. „Rozmrazeno“

a) název potraviny musí obsahovat údaje o jejím fyzikálním stavu nebo o určitém způsobu úpravy potraviny (např. v prášku, opakovaně zmrazené, zbavená vody vymrazení, rychle zmrazená, koncentrovaná, uzená) nebo k němu musí být tyto údaje připojeny ve všech případech, kdy by opomenutí těchto informací mohlo uvést kupujícího v omyl

b) v případě, že potravina bude před prodejem zmrazena a **prodávána jako rozmrazená**, bude muset být název potraviny označen slovy "*rozmrazeno*"

c) výjimky:

- složky přítomné v konečném výrobku
- potraviny, pro něž je zmrazení technologicky nezbytným krokem ve výrobním procesu
- potraviny, u kterých nemá rozmrazení negativní dopad na bezpečnost nebo kvalitu výrobku.

II. Ošetření ionizujícím zářením

III. Imitace potravin

a) pokud bude v potravině některá její součást nebo složka, o kterých se spotřebitel domnívá, že mají být součástí potraviny, nahrazena jinou složkou nebo součástí, musí být taková skutečnost **uvedena na etiketě** - jako doplňující informace k seznamu složek - s jasným vyjádřením, že daná složka nebo součást byla nahrazena

b) způsob vyjádření :

- v těsné blízkosti názvu produktu, a
- velikostí fontu, která tvoří alespoň 75 % velikosti fontu, ve kterém je uveden název potraviny, a který nesmí být menší než minimální velikost písma (tj. 1,2 mm, resp. 0,9 mm)

IV. Doplnkové informace pro masné výrobky, masné polotovary a produkty rybolovu

- přítomných doplněných bílkovin (zahrnuje hydrolyzáty) odlišného živočišného původu u masa
- přítomné doplněné vody, pokud doplněná voda tvoří víc jak 5 % váhy finálního produktu u masa a ryb
- kombinovaných mas či ryb - "zformované maso", "zformované rybí maso"

VI. Zvláštní požadavky na označování střívek uzenin

- pokud střívko uzených výrobků nebude jedlé, musí být tato skutečnost uvedena na obalu

VII. Označování rafinovaných olejů a tuků rostlinného původu

- povinné označení rostlinného původu

Datum zmrazení

a) povinné uvádění data zmrazení nebo data prvního zmrazení v případech, kdy je produkt zmrazen více než jednou, a jedná se o následující produkty:

- maso
- masné polotovary

- nezpracované produkty rybolovu, které byly zamrazeny

b) formy vyjádření

- před datem se uvede výraz "Zmrazeno dne..." a doplní se datem samotným nebo odkazem, kde na obalu/etiketě lze toto datum nalézt

- datum se uvádí v nekódovaném tvaru v pořadí den, měsíc a rok.

Přechodná období

Po vstupu v platnost:

a) obecné přechodné období **3 roky**

b) přechodné období **5 let** pro nutriční označování

c) v případech, kdy je nutriční označování uváděno jako dobrovolné, musí splňovat požadavky čl. 30 až 35 v průběhu **3 až 5 let**.